

Belastingherziening is een farce

De overheid heeft jarenlang geroepen een belastingherziening te willen doorvoeren. Velen hopen nu dat de bezem wordt gehaald door de vele toeslagen, waardoor de Belastingdienst overspannen is geraakt. De discussie rond Piketty plaatste de fiscale behandeling van vermogens en erfenissen volop in de belastingstelling. De Grote Recessie heeft eens te meer duidelijk gemaakt hoe gevaarlijk lange hefboomen zijn voor de macro-economische en financiële stabiliteit van Nederland. Dankzij fiscale subsidies zijn zowel de pensioenvermogens als de hypotheekschulden enorm. En bankbalansen beslaan meer dan vier maal het Nederlandse inkomen en maken banken te groot om te falen.

De verwachtingen waren al minimaal. In de Kamerbrief die staatssecretaris

van Financiën Wiebes op Prinsjesdag publiceerde, was er geen sprake van een substantiële lastenverschuiving van arbeid naar kapitaal. De fiscale subsidies op huizen en pensioenen en de erfenisbelastingen werden buiten de politieke orde geplaatst. Zo resteerde een bescheiden agenda van een belastinghervorming gericht op vereenvoudiging en het bevorderen van de structurele werkgelegenheid. In een Kamerbrief van 19 juni publiceerde Wiebes zijn voorlopige uitwerking, waaruit maar één conclusie kan worden getrokken: de belastingherziening 2016 is een farce.

Het motorblok van de kabinetsplannen is 5 miljard lastenverlichting, 3,5 miljard daarvan gaat naar verlaging van de tweede en derde schijf en de verlenging van de derde schijf. Dit zijn beide maatregelen die volgens het CPB een verwaarloosbare invloed hebben op de structurele werkgelegenheid. De opbrengst is daarom geen 100.000 banen – iets wat aldoor hoog van de toren werd geroepen – maar hooguit 35.000 banen, structureel. Het belastingstelsel wordt niet doelmatiger om inkomen her te verdelen, want de kabinetsplannen versterken de bevoorrechte positie van de middengroepen ten koste van de lage en hoge inkomensgroepen (Zoutman *et al.*, 2015). Om structureel meer werk te genereren is het beter de werkende armen veel meer lastenverlichting te bieden. Het belastingstelsel wordt ook niet eenvoudiger, want geen aftrekpost, toeslag of heffingskorting wordt geschrapt.

De regering weigert nog altijd een vermogenswinstbelasting in te voeren. Het box-3-regime is een bizar fiscaal curiosum dat, behalve in Nederland, nergens ter wereld bestaat. Sterker, de gekkigheid in box-3 wordt alleen maar groter. Verschillende fictieve rendementen worden voorgesteld voor spaargeld, onroerend goed en beleggingen. Dat zal een recept worden voor belastingarbitrage.

BAS JACOBS

Bijzonder hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en voorzitter van de Koninklijke Vereniging voor de Staaithoudkunde

De fiscale subsidies op bedrijfsschulden worden ook na vijf jaar financiële crisis niet gestaakt. De regering suggereert een verlaging van de vennootschapsbelasting (vpb) en een beperking van de renteaftrekbaarheid. Hiermee doet de regering economisch het verkeerde: investeringen van bedrijven die in Nederland investeren zwaarder belasten en de belastingen verlagen op winsten van bedrijven die zich in Nederland vestigen, zoals multinationals en brievenbusmaatschappijen. Het is beter als de overheid een vermogensaftrek in de vpb invoert waarbij de kosten van zowel vreemd als eigen vermogen gedeeltelijk aftrekbaar zijn, zonder het vpb-tarief te verlagen. Ook dan verdwijnt de fiscale subsidie op bedrijfsschulden, Nederland wordt dan niet een nog groter belastingparadijs en investeringen

in Nederland worden niet onnodig ontmoedigd.

Om het belastingplan van een Kamermeerderheid te voorzien had de regering beleidsalternatieven toegevoegd. Die belandden direct in de vuilnisbak toen het CDA overstag ging bij vijf miljard lastenverlichting. Het goede plan om het lage btw-tarief op te hogen naar het gewone tarief – bij gelijktijdige verlaging van de tarieven op arbeid – werd vakkundig door hetzegerige media ‘kaltgesteld’. Er komt evenmin een uitbreiding van het lokale belastinggebied met bijbehorende lastenverlichting op arbeid. Het enige positieve is dat de overheid eindelijk een budgettaire stimulans geeft aan de economie. Tussen 2011–2015 namen de overheidsuitgaven met 26 miljard euro af en stegen de belastingen met 19 miljard euro. Mede dankzij macro-economisch wanbeleid is Nederland tijdens de Grote Recessie tussen de tien en vijftien procent van het inkomen structureel kwijtgeraakt. Volgens CPB-schattingen kampt de economie in 2016 nog met forse onderbesteding, gezien een outputgap van –4 procent. Wie had toch gedacht dat de regering in 2016 alsnog keynesiaans beleid zou gaan voeren – tegen de Brusselse begrotingsregels in? Maar beter na zes jaar gekeerd dan eeuwig gedwaald. Het is wel lastig om Rutte, Dijsselbloem en alle anderen nog serieus te nemen. Sinds 2010 hebben zij als een bezetene bezuinigd en belastingen verhoogd. Maar op Prinsjesdag strooien ze vijf miljard aan lastenverlichting in het rond, zonder één serieuze hervorming in het belastingstelsel door te voeren. De overheid gedraagt zich met het begrotingsbeleid steeds meer als een dronken taxichauffeur.

LITERATUUR

Zoutman, F.T., B. Jacobs en E.L.W. Jongen (2015) *Optimal redistributive taxes and redistributive preferences in the Netherlands*. Ongepubliceerd werkdocument aan de Erasmus Universiteit Rotterdam/CPB.